

Ouder worden: de mogelijkheden i.p.v. de moeilijkheden

Prof.dr. Dick Knook

em. hoogleraar gerontologie LUMC

oud-directeur TNO Verouderingsonderzoek

Rietfluit@hotmai.com

Abraham/Sarah: je leven geleefd of leven voor je ?

Vraag: Wat heb ik ervan gemaakt kan
leiden tot afbouw (sterven) of juist
tot initiatieven (leven).

Cave: USA-optimisme, maar positieve
mensen leven wel 7-8 jaar langer

Google: 'levensverwachting'

Wanneer ga ik dood? Uw
levensverwachting

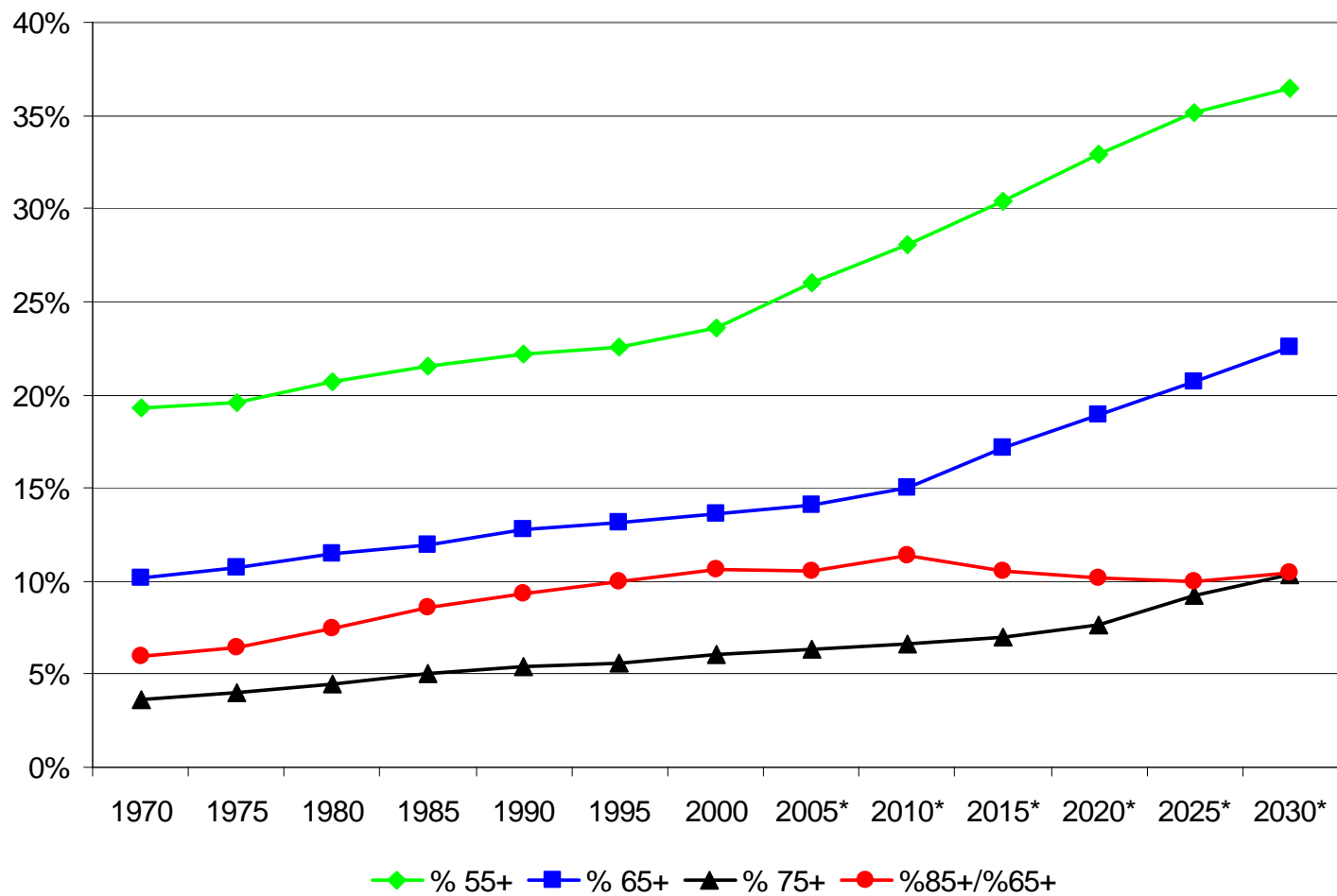
*Als je morgen even oud bent als
vandaag ben je dood*

UITVAARTVERZEKERING

**DOOD. MIJN GEMAK HELPT U DE WEG TE VINDEN NAAR
DE JUISTE INSTANTIES**

BEREKEN DE KOSTEN VAN KINDEREN.AEGONBANK

Aantal 55+ 1970-2030 neemt sterk toe (SCP)

Levensverwachting bij 50 jaar

Mannen 34 jaar

Vrouwen 36 jaar,

Neemt nog verder toe

Levensverwachting neemt toe

Medische innovaties en gezonde leefwijze
leiden tot hogere levensduur
(iedere maand een week er bij)

Sinds de invoering van de AOW (1957) is de
levensverwachting met 6 /7 jaar (m/v)
gestegen, voor 65 jarigen met 4 jaar

Levensverwachting kan ook afnemen

- Resultaten in het verleden behaald....:
Opkomst van onverwachte epidemieën:
aids, obesitas, infectieziekten (resistente bacteriën, griep?)

méér bewegen...
minder vet eten...

Levensverwachting bij 50 jaar

Mannen 34 jaar

Vrouwen 36 jaar

Nog veel 'gezonde' jaren ?

Gezonde jaren ?

- Gezonde levensverwachting stijgt niet
- Ouderdom komt met gebreken, gevolg van evolutie
- Achteruitgang op vele gebieden, maar compensatie vaak mogelijk
- Eigen inbreng (leefstijl): slechts 30-40 van ouderdomsgebreken door DNA
- Veel Leidse 85-plussers vinden dat zij 'succesvol' oud worden. Gebreken: so what?

Eigen bijdragen aan een lang en gezond leven

Calorie Restriction
Fewer Calories. More Life.

[How To CR](#) [Services](#) [Mission](#)
[Membership](#)

Welcome to the Calorie Restriction (CR) Society!
The goal of Calorie Restriction is to achieve a longer and healthier life by

- eating fewer calories
- maintaining adequate nutrition

Extensive [scientific research](#) has shown that the most important factor of every species so far tested, including humans, is not how long we live, but how long we live for health.

CR Society

- [New! Proving Calorie Restriction](#) (Updated September 22, 2004)
- [What is a Calorie Restriction Society?](#) (with a short video clip from last year's Conference II, now available on [YouTube](#))

For more information, visit our [website](#) or [contact us](#).

Our Site...

- Home
- About
- Donate
- Email Lists
- About
- Search
- Status
- CR Books
- Membership
- Recipes

calorie restriction

BMJ

A Mediterranean diet does prolong life

And can be modified to apply across Europe

Measuring NHS productivity by outcomes not activities
Treating staphylococcal infections
Radiotherapy for the future
Emergency endoscopy in 1
Health inequalities continue

BMJ 2004;329:1447-1450 (18 December),

The limits of medicine

The Polymeal: a more natural, safer, and probably tastier (than the Polypill) strategy to reduce cardiovascular disease by more than 75%

- Wine
- Garlic
- almonds
- Fish
- Chocolate
- Fruit&Veg

Senioren en gezondheid

- Hoeveel zijn er ziek, zwak en kwetsbaar ?
($< 4\%$ van 65+ intramuraal verzorgd)
- Aantal verzorgingshuizen neemt af, aantal verpleeghuizen neemt -te weinig- toe
- Vrijwel alle senioren wonen zelfstandig, ook die met grote gezondheidsproblemen
- Veel speciale producten en diensten

Elke dag pyamadag

- Groei aantal banen in gezondheidszorg 2002-2005: 120.000
- Nu werken in zorg 1 miljoen mensen
- Komende decennia circa 700.000 extra nodig, in totaal kwart van alle arbeidskrachten
- Groot probleem

Kosten gezondheidszorg worden onbetaalbaar

- Kosten gezondheidszorg circa 65 miljard/jaar
- Stijging gemiddeld 5,5 % per jaar
- < 1 % veroorzaakt door vergrijzing, 2% technologische vooruitgang en meer vraag als gevolg van welstand, 2% stijging loon
- Slechts helft uit premies ziektekostenverz., ruim 1/3 uit AWBZ (belastingbetalers), rest GGD's, arbodiensten

Levensverwachting bij 50 jaar

Mannen 34 jaar

Vrouwen 36 jaar

Tijd van leven, tijd van werken

'Ik heb nog gewerkt met de trapboor'

's-GRAVENZANDE - Zijn omgeving oefende al vijf jaar lichte druk op hem uit de instrumenten neer te leggen, maar op 1 januari 2006 gaat het toch gebeuren: op 80-jarige leeftijd stopt tandarts Wim van Dijk uit 's-Gravenzande (gemeente Westland) met zijn praktijk. „Met gemengde gevoelens hoor. Ik vind het nog steeds heel leuk werk.”

Hoeveel senioren werken nog?

2004, werkzaam >12uur/week, gegevens CBS

leeftijdsgroep		% van leeftijdsgroep
55-59 jaar	mannen	77
	vrouwen	39
60-65 jaar	mannen	35
	vrouwen	12
65-69 jaar	mannen	9 (veel zelfstandigen)
	vrouwen	3

Senioren en arbeid

- Deelname aan arbeidsproces stijgt sinds 1996
- Van mannen van 60-65 jaar werkten in 1970: 70%, in '96: 18%, nu: 30%
- Vermoedelijk in 2009 weer daling

Ouderen gaan op jongeren lijken

SCP: Ouderen (55-75 jaar) blijven langer werken, gebruiken steeds vaker de computer en sporten meer.

Hun levensstijl gaat lijken op die van 35-54 jarigen.

Echter daarnaast voor economie en samenleving een onmisbare additionele rol.

Additionele bijdragen van senioren aan samenleving

- Belangenbehartiging en politieke participatie
- Vrijwilligerswerk
- Mantelzorg
- Zorg voor kleinkinderen

Economische impact van vrijwilligerswerk

- De economische waarde van vrijwilligerswerk: ruim 8 miljard (SCP voor 2001)
- In toekomst verdere concentratie van vrijwilligers werk bij ouderen
- 55-74 jaar goed voor bijna de helft van het aantal uren vrijwilligerswerk
- Dit zijn 324 miljoen uren = circa 4 miljard euro

Levensverwachting bij 50 jaar

Mannen 34 jaar

Vrouwen 36 jaar

Geld en zo

Eigen woningbezit en vermogen

Koopwoning (2002)

Vrij vermogen

55-64 jr.	60%	40.000 Euro
65-74 jr.	47%	89.000 Euro
> 75 jr.	32%	78.000 Euro

Senioren:

big spenders en big supporters

- Big **spenders**, mogelijk op basis van inkomen, woningbezit en vermogen
- Uitgaven/consumptie: macro-economisch zeer belangrijk (verdwijnt bij vertrek uit NL, nu al 50.000 NL 65plussers in België en 40.000 in Spanje, aantal stijgt)
- Theater-, concert- en museum-bezoek
- Big **supporters** van familie en maatschappij

Belang van 50+ populatie wordt nog nauwelijks ingezien

- In 2030 40% van bevolking, 7 miljoen mensen, boven de 50 (nu 5,3 miljoen)
- Velen in (heel) goeden doen, geldt voor helft van 65+
- Velen zeer vitaal, ook na 65ste
- Uiterst belangrijke groep: economisch en maatschappelijk

Tenslotte: Paaseiland en Rapamycin

Es wird Zeit für mich zu geh'n
Was ich noch zu sagen hätte
Dauert eine Zigarette
Und ein leztes Glas im Steh'n

EEN BEETJE MENS

VERGRIJST

NIET

Loesje

